

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 17 päivänä joulukuuta 2012

751/2012

Laki

arvo-osuustileistä annetun lain muuttamisesta

Annettu Helsingissä 14 päivänä joulukuuta 2012

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan arvo-osuustileistä annetun lain (827/1991) 1 §:n 2 momentti ja 16 a §:n 2 momentti, sellaisena kuin niistä on 16 a §:n 2 momentti laissa 796/2000, sekä

muutetaan 2 §:n 2 ja 3 momentti, 4 §:n 2 momentti, 5 a §, 6 §:n 1 ja 3 momentin ruotsinkielinen sanamuoto, 11 §:n edellä olevan väliotsikon ruotsinkielinen sanamuoto, 16 ja 16 b §, 16 c §:n 1—3 momentti, 17 §:n 2 momentti, 19 ja 20 §, 21 §:n edellä olevan väliotsikon ruotsinkielinen sanamuoto, 22 ja 24 §, 26 § ja sen edellä olevan väliotsikon ruotsinkielinen sanamuoto, 27, 29—31 ja 31 a §, 32 §:n 1 ja 3 momentti sekä 34 ja 35 a §,

sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 2 momentti, 17 §:n 2 momentti ja 35 a § laissa 1074/1996, 2 §:n 3 momentti, 16 ja 16 b §, 16 c §:n 1—3 momentti, 19, 20, 22, 24, 30, 31 ja 31 a §, 32 §:n 1 ja 3 momentti sekä 34 § laissa 796/2000, 5 a § laeissa 1387/1995, 1085/1999 ja 1520/2001, 6 §:n 3 momentti laissa 919/1993, 26 § osaksi laissa 153/1997 sekä 29 § osaksi laissa 796/2000 ja 633/2006, seuraavasti:

2 §

Jos 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetut oikeudet ja rajoitukset koskevat vain osaa tilille kirjatuista arvo-osuuksista, oikeuden tai rajoituksen kohteena olevat arvo-osuudet on yksilöitävä arvopaperikeskuksen määräämällä tavalla.

Arvo-osuustililtä on käytävä ilmi, minkä tilinhoitajan hoidossa kyseinen tili on. Arvo-osuustili on yksilöitävä arvopaperikeskuksen määräämällä tavalla.

4 §

Arvo-osuuksista pidettävään luetteloon on merkittävä arvo-osuusjärjestelmästä ja selvi-

tystoiminnasta annetun lain (749/2012) 7 luvun 4 §:n nojalla arvo-osuudesta liikkeeseenlaskutilille rekisteröitävät seikat lukuun ottamatta arvo-osuuksien lukumäärää.

5 a §

Arvo-osuudet saadaan kirjata erityiselle arvo-osuustilille (*omaisuudenhoitotili*), jota tilinhaltija toimeksiannon nojalla hallitsee toisen lukuun, jos kyse on ulkomaalaisen taikka ulkomaisen yhteisön tai säätiön lukuun hallittavista arvo-osuuksista. Tililtä on tällöin käytävä ilmi tiedot tilinhaltijasta ja siitä, että kysymyksessä on omaisuudenhoitotili.

Omaisuudenhoitotilille saadaan kirjata yhden tai useamman asiakkaan lukuun hallitta-

via arvo-osuuksia. Mitä muualla tässä laissa säädetään tilinhaltijan kelpoisuudesta määrätä tilille kirjatuista arvo-osuuksista, koskee myös omaisuudenhoitotilin tilinhaltijaa.

Omaisuudenhoitotilin tilinhaltijana voi toimia arvopaperikeskus, keskuspankki tai tilinhoitaja. Arvopaperikeskus voi hyväksyä tilinhaltijaksi myös luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen, jolla on oikeus tarjota rahoitusvälineiden säilyttämistä sijoituspalveluna, arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 2 luvun 17 §:ssä tarkoitettua ulkomaisen yhteistyötahon taikka sellaisen muun ulkomaisen yhteisön, joka on riittävän julkisen valvonnan alainen ja jonka taloudelliset toimintaedellytykset ja hallinto täyttävät tehtävän luotettavalle hoidolle asetettavat vaatimukset.

Arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 2 luvun 17 §:ssä tarkoitettua ulkomaisen arvopaperikeskuksen hallitsemalle omaisuudenhoitotilille saadaan 1 momentin estämättä kirjata myös Suomen kansalaisen taikka suomalaisen yhteisön tai säätiön lukuun hallittavat mainitun lain 6 luvun 3 §:n 2 momentissa tarkoitettua arvo-osuudet.

Omaisuudenhoitotilin tilinhaltijan asiakaidensa arvo-osuuksista Suomessa pitämiin arvopaperitileihin sovelletaan arvopaperitileistä annettua lakia (750/2012). Jos omaisuudenhoitotilin tilinhaltija tai tilinhaltijan toimeksiantaja pitää muussa valtiossa rekisteriä tai tiliä arvo-osuuksiin kohdistuvista oikeuksista, oikeudenhaltijan oikeuksiin sovelletaan kyseisen valtion lakia, jollei arvo-osuustiliä koskevista kirjauksista tai laista muuta johdu.

16 §

Arvopaperikeskuksen, keskuspankin, tilinhoitajan, selvitysyhteisön ja selvitysosapuolen tai niiden asiakkaiden arvo-osuudet voidaan kirjata arvopaperikeskuksen säännöissä tarkemmin määrättyllä tavalla erityiselle arvo-osuustilille (*kaupintatili*) arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 3 luvussa tarkoitettua selvitysyhteisön toiminnan järjestämiseksi. Arvopaperikeskus voi hyväksyä kaupintatilin tilinhaltijaksi myös mainitun lain 2 luvun 17 §:ssä tarkoitettua ulkomaisen yhteistyötahon tai sellaisen muun

ulkomaisen yhteisön, joka on riittävän julkisen valvonnan alainen ja jonka taloudelliset toimintaedellytykset ja hallinto täyttävät tehtävän luotettavalle hoidolle asetettavat vaatimukset.

Tilinhaltijan ja sen asiakkaan arvo-osuuksia ei saa kirjata samalle kaupintatilille.

Kaupintatilin tilinhaltijan velvollisuuteen pitää rekisteriä asiakkailleen kuuluvista arvo-osuuksista ja asiakkaan oikeuksiin sovelletaan vastaavasti, mitä arvopaperitileistä annetussa laissa säädetään arvopaperitilien pitämisestä ja arvopaperitilin tilinhaltijan oikeuksista. Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä rekisterin pitämisessä noudatettavista teknisistä menettelytavoista ja rekisteriin merkittävien tietojen sisällöstä.

Tässä pykälässä tarkoitettulle kaupintatilille kirjattuihin arvo-osuuksiin kohdistuvista panttioikeuksista säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 5 luvun 6 §:ssä.

16 b §

Arvo-osuustili sillä olevine kirjauksineen voidaan tilinhaltijan pyynnöstä siirtää toisen tilinhoitajan hoidettavaksi. Siirto voidaan tehdä myös silloin, kun tilinhoitajan toiminta on lopetettu tai sen toimintaa on rajoitettu.

Arvopaperikeskus huolehtii arvo-osuustilin siirtämisestä arvo-osuusrekisterissä. Uuden tilinhoitajan on ilmoitettava siirrosta kaikille tilille kirjattuihin arvo-osuuksiin kohdistuvien oikeuksien haltijoille.

Arvo-osuustilille voidaan pantinsaajan pyynnöstä kirjata kielto siirtää arvo-osuustiliä, jolle panttioikeus on kirjattu. Tällöin tiliä ei saa tilinhaltijan pyynnöstä siirtää ilman pantinsaajan suostumusta.

16 c §

Kirjaamisratkaisun tekee se tilinhoitaja, jonka hoidossa tili on.

Tilinhaltijan toimeksiannosta tilille voi tehdä kirjauksia myös muu kuin 1 momentissa tarkoitettu tilinhoitaja. Arvo-osuustilille on merkittävät tiedot kyseisestä tilinhoitajasta sekä tämän kirjaamisvaltuuksia koskevista rajoituksista.

Arvopaperikeskus tai selvitysyhteisö voi tehdä arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 3 luvussa tarkoitettuun

selvitysyhteisön toimintaan liittyviä kirjauksia siitä riippumatta, minkä tilinhoitajan hoidossa arvo-osuustili on. Tilinhoitaja voi arvopaperikeskuksen sääntöjen mukaisin ehdoin tehdä selvitettävänä olevaan kauppaan liittyvän väliaikaisen kirjauksen toisen tilinhoitajan hoidossa olevalle arvo-osuustilille.

17 §

Päätös kirjaamisesta tehdään merkittävällä ratkaisulla asianomaiselle arvo-osuustilille. Merkintä on tehtävä viivyttämättä. Päätöksen kellonaika on merkittävä tilille arvopaperikeskuksen määräämällä tavalla. Jos hakemus kokonaan tai osaksi hylätään tai jätetään tutkimatta, siitä on kuitenkin annettava erillinen päätös, jonka yhteydessä on mainittava päätöksen peruste.

19 §

Arvopaperikeskuksen on huolehdittava siitä, että jokaisesta kirjauksesta on varmistustallenne, jota ei voida jälkikäteen muuttaa. Tilinhoitajan on säilytettävä päätöksen perusteita koskevat asiakirjat kymmenen vuotta.

Tilinhoitajan on pidettävä luetteloa tutkimatta jätetyistä ja hylätyistä kirjaushakemuksista.

20 §

Tilinhoitaja ei saa periä maksua 13—15 §:ssä tarkoitetuista kirjaamisista.

Arvopaperikeskuksen liikkeeseenlaskijoiden kustannuksella pidettävistä arvo-osuustileistä säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 8 §:ssä.

22 §

Jos arvo-osuustilin tiedoissa on ilmeinen kirjoitus- tai laskuvirhe, teknisestä viasta aiheutunut virhe taikka muu näihin verrattava virhe tai puute, tilinhoitajan on tehtävä tarpeelliset korjaukset merkintöihin.

24 §

Tilinhoitajan on toimitettava säännöllisin väliajoin vähintään neljä kertaa vuodessa tilinhaltijalle ilmoitus, josta ilmenevät tilille tehtyt edellisen ilmoituksen jälkeiset kirjauk-

set. Tilinhoitajan on lisäksi toimitettava tilinhaltijalle välittömästi ilmoitus 21 §:ssä tarkoitettua ratkaisusta. Muille tilille kirjattujen oikeuksien haltijoille on välittömästi toimitettava ilmoitus kirjauksesta ja 21 §:ssä tarkoitettua ratkaisusta, jos päätös koskee heidän oikeuttaan. Ilmoituksissa on mainittava päätösten perusteet.

Tilinhoitajan on joka vuosi hyvissä ajoin ennen tammikuun loppua toimitettava tilinhaltijalle tiliote edellisen vuoden lopussa voimassa olleista kirjauksista, jollei tilinhaltijan kanssa ole sovittu muusta tiliotteen antamisajankohdasta. Tilinhaltijan pyynnöstä tiliotteeseen on merkittävä kalenterivuoden tai muun tilikauden aikana arvo-osuustilillä tapahtuneet muutokset. Tässä momentissa tarkoitettu tiliote annetaan maksutta.

26 §

Arvo-osuustilille kirjattu saanto ja arvoosuuteen kohdistuva arvo-osuustilille kirjattu oikeus saa etusijan suhteessa saantoon ja oikeuteen, jota ei ole kirjattu tilille. Jos samaan arvo-osuuteen kohdistuu keskenään ristiriidassa olevia oikeuksia, aikaisemmin arvo-osuustilille kirjattu oikeus saa etusijan myöhemmin kirjattuun nähden.

Aiemmin syntynyt saanto tai oikeus saa 1 momentin estämättä etusijan myöhempään nähden, jos:

1) myöhempi saanto tai oikeus perustuu ositukseen tai perintöön, oikeushenkilön sulautumiseen, jakautumiseen tai purkautumiseen taikka yhteisen omaisuuden jakoon; tai

2) myöhempään saantoon tai oikeuteen vetoava saannon hetkellä tai oikeuden saadessaan taikka hänen saantoaan tai oikeuttaan tilille kirjattaessa tiesi tai hänen piti tietää aikaisemmasta saannosta tai oikeudesta.

27 §

Jos arvo-osuuden tai siihen kohdistuvan oikeuden on luovuttanut joku, jolla arvo-osuustilin kirjausten mukaan oli siihen oikeus, ei saajan oikeutta estä se, ettei luovuttajalla ollut oikeutta määrätä arvo-osuudesta, paitsi jos saaja saannon hetkellä tai oikeuden saadessaan taikka hänen saantoaan tai oikeuttaan tilille kirjattaessa tiesi tai hänen piti tietää siitä.

29 §

Jos liikkeeseenlaskija on maksanut arvo-osuuteen perustuvan suorituksen sille, jolla arvo-osuustilin tai arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitettujen tietojen mukaan oli eräpäivänä tai osakeyhtiölain (624/2006) 4 luvun 2 §:n 3 momentin taikka osuuskunnan tai sijoitusrahaston sääntöjen mukaan määrättyä täsmäytyspäivänä oikeus ottaa vastaan suoritus, mutta myöhemmin käy ilmi, ettei tällä ollutkaan oikeutta ottaa vastaan suoritusta, suoritus on kuitenkin pätevä, paitsi jos liikkeeseenlaskija tiesi tai hänen piti tietää maksun joutuvan väärälle henkilölle.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan vastaavasti uuden arvo-osuuden sekä merkintä- tai muun sellaisen oikeuden antamiseen sille, jolla arvo-osuustilin tai, sen mukaan kuin siitä erikseen säädetään, arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitettujen tietojen mukaan oli oikeus saada osuus tai oikeus.

Jos maksun toimittaminen on annettu arvopaperikeskuksen tai tilinhoitajan tehtäväksi, tähän on sovellettava, mitä 1 momentissa säädetään liikkeeseenlaskijasta. Arvo-osuuden liikkeeseenlaskijaa vastaan ei voida esittää vaatimuksia, jos tämä oli ajoissa suorittanut maksun arvopaperikeskukselle tai tilinhoitajalle. Sama koskee 2 momentissa tarkoitettujen osuuden tai oikeuden antamista.

30 §

Tilinhoitaja on huolimattomuudestaan riippumatta velvollinen korvaamaan sen hoidossa olevaan arvo-osuustiliin liittyvän vahingon, joka aiheutuu:

- 1) virheellisestä kirjaamisesta tai korjaamisesta koskevasta ratkaisusta, arvo-osuustilille tehdystä merkinnästä tai tili-ilmoituksesta taikka muusta sellaisesta virheellisyydestä tai puutteellisuudesta kirjaamistoiminnassa;
- 2) teknisestä virheestä tai toiminnan keskeytyksestä arvo-osuuksia tai oikeudenhaltijoita koskevien tietojen käsittelyssä;
- 3) siitä, että arvo-osuuksia tai oikeudenhaltijoita koskevia tietoja on luvottomasti luovutettu, paljastettu tai käytetty hyväksi; tai
- 4) siitä, että tilinhoitaja on jättänyt teke-

mättä arvo-osuuteen perustuvan suorituksen eikä tämä johdu liikkeeseenlaskijan menettelystä taikka siitä, ettei tilinhoitajan suoritus 29 §:n mukaan ole oikeudenhaltijaan nähden pätevä.

Vahinkoa ei kuitenkaan ole korvattava, jos tilinhoitaja voi osoittaa, että vahinko on aiheutunut sellaisesta arvo-osuusjärjestelmän ulkopuolella olevasta epätavallisesta ja ennalta-arvaamattomasta seikasta, jota tilinhoitaja ei ole voinut estää ja jonka seurauksia se ei kaikkea huolellisuutta noudattaen ole voinut välttää.

Muusta kuin 1 momentissa mainitusta syystä tätä lakia rikkomalla aiheuttamansa vahingon tilinhoitaja on velvollinen korvaamaan vain, jos vahinko on aiheutettu tahallisesti tai huolimattomuudesta.

31 §

Vahingon, joka johtuu siitä, ettei osakkeeseen tai muuhun arvo-osuuteen perustuvaa äänivaltaa ole voitu käyttää tai arvo-osuutta tietystä hinnasta myydä tietyssä ajankohtana, tilinhoitaja on velvollinen korvaamaan vain, jos tämän viaksi jää lievää törkeämpi huolimattomuus.

31 a §

Jos virheellisen ratkaisun tai merkinnän on tehnyt joku muu kuin se tilinhoitaja, jonka hoidossa arvo-osuustili on, kirjauksesta aiheutuneesta vahingosta vastaa 30 §:stä poiketen kirjauksen tekijä.

Jos liikkeeseenlaskija on antanut arvo-osuuteen perustuvan suorituksen arvopaperikeskuksen tehtäväksi, tämän korvausvastuusta on voimassa, mitä tilinhoitajan korvausvastuusta säädetään.

Tilinhoitajalla on oikeus vaatia sen suoritettavaksi tuleva korvaus arvopaperikeskukselta tai toiselta tilinhoitajalta, jos vahinko on aiheutunut tämän toimenpiteestä tai laiminlyönnistä taikka puutteesta tai viasta sen ylläpitämässä järjestelmän osassa. Vahingonkärсия voi esittää korvausvaatimuksen myös suoraan vahingosta vastuussa olevalle yhteisölle.

32 §

Arvopaperikeskuksen kirjausrahastosta suoritettavasta toissijaisesta vahingonkorva-

usvastuusta säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 9, 10 ja 14—16 §:ssä.

—————
Tuomioistuimen on viran puolesta ilmoitettava arvopaperikeskukselle sellaisesta viireille tulleesta tilinhoitajan vahingonkorvausvelvollisuutta koskevasta riidasta, jonka seurauksena kirjausrahasto voi arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 10 §:n nojalla joutua toissijaiseen vahingonkorvausvastuuseen.

34 §

Arvopaperikeskuksella on oikeus saada tilinhoitajalta jäljennökset niistä asiakirjoista ja

Helsingissä 14 päivänä joulukuuta 2012

selostukset muista selvityksistä, joiden nojalla kirjaus on tehty arvo-osuustilille. Arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitettujen arvo-osuuksien osalta arvo-osuuden liikkeeseenlaskijalla on vastaava oikeus saada tietoja arvo-osuuksien saannoista.

35 a §

Tämän lain ja sen nojalla annettujen ja vahvistettujen säännösten, määräysten ja sääntöjen noudattamista valvoo Finanssivalvonta.

—————
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2013.

Tasavallan Presidentti
SAULI NIINISTÖ

Elinkeinoministeri *Jan Vapaavuori*